

Identifying the Computer Literacy Skill Levels of Vocational Schools Students: The Case of Akdeniz University*

Okan ORAL¹ & Mustafa ÇAKIR²

Keywords

Computer literacy, computer skills, vocational schools.

Abstract

The number of vocational schools in Turkish higher education system has been in rise. This growth brings creates various setbacks that are waiting to be solved. In particular, poor quality of education and training provided by vocational schools, which supply semi-skilled workers for small and medium sized enterprises, has been started to criticize. Because of the qualities of individuals that societies need have changed in our day. It is no longer a privilege but a necessity for today's individuals to use the existing technologies to handle the information available, which is continuously changing and improving due to technology. Individuals in such an environment need to be able to know how to access information, can use it to suit their needs and produce new information. Aim of this study is to determine the computer literacy levels of undergraduate students Economics and Administrative Programs in the field of education. For this purpose, research was carried out on undergraduate students that studying at Akdeniz University Vocational Schools Elmalı In Economics and Administrative Programs. In this study, the computer literacy levels of their Economics and Administrative Programs students of vocational schools have been investigated with face-to-face interview. Hypotheses have been tested using SPSS 18 program and the results have been discussed accordingly.

Article History

Received
05 May, 2017
Accepted
22 May, 2017

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi: Akdeniz Üniversitesi Örneği*

Anahtar

Kelimeler

Bilgisayar okur-yazarlığı, Bilgisayar Becerisi, Meslek Yüksekokulu

Özet

Türk Yüksek Öğretim alanı içerisinde önemli yere sahip olan meslek yüksekokullarının (MYO) sayısı artmakta ve artan sayıyla birlikte yaşanan sorunlar da çözülmeyi beklemektedir. Özellikle son zamanlarda küçük ve orta ölçekli işletmelerin ara eleman ihtiyacını karşılayan MYO'ların diğer sorunları dışında, verdikleri eğitim ve eğitimin yeterliliği de tartışılmaya başlanmıştır. Çünkü, günümüzde toplumların ihtiyaç duyduğu birey nitelikleri değişmiştir. Teknolojinin etkisiyle sürekli değişen ve gelişen bilgi karşısında var olan teknolojiyi kullanmak birey için bir ayrıcalık değil zorunluluk halini almıştır. Bu ortamda yer alan bireylerin bilgiye nasıl erişebileceğini bilen, gerektiğinde bilgilerini ihtiyacına yönelik kullanabilen ve yeni bilgiler üretebilen nitelikte olmaları istenmektedir. Bu araştırmanın amacı, İktisadi ve İdari Programlarda eğitim alan ön lisans öğrencilerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin tespit edilmesidir. Bu amaçla, Akdeniz Üniversitesi Elmalı MYO İktisadi ve İdari

Makale Geçmişi

Alınan Tarih
05 Mayıs 2017
Kabul
22 Mayıs 2017

* Bu çalışma V. Uluslararası Meslek Yüksekokulları Sempozyumunda Bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Corresponding Author. Yard. Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, okan@akdeniz.edu.tr

² Öğr. Gör., İskenderun Teknik Üniversitesi, ckrmustafa@yahoo.com

programlarda eğitim alan ön lisans öğrencileri üzerinde bir alan araştırması gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, MYO'ların iktisadi ve idari programlar bölümlerinde okuyan öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri yüzyüze anket yöntemi ile beşli likert ölçeği kullanılarak SPSS 15,0 programında test edilmiş ve elde edilen sonuçlar açıklanmıştır.

1. Giriş

Bilgisayarın, üniversitelerde yaygın olarak kullanılmaya başlanması eğitim-öğretimde yenilikleri de beraberinde getirmiştir. Günümüzde bilgisayarlar eğitimin her alanında kullanılmaktadır. "Bu alanlar kısaca aşağıdaki gibidir: Eğitim araştırmaları, eğitim-öğretim ortamlarını planlama ve tasarım faaliyetleri, okul yönetiminin işleri, okul bütçelerinin organizasyonu, öğrenci işleri, okul bütçelerinin organizasyonu, eğitim-öğretim faaliyetleri, bilgisayar laboratuvarları" (İşman, 2001). Üniversitelerin öğrencilerini geleceğe hazırlarken teknolojiyle beraber hareket etmeleri eğitim ve öğretimin kalitesini arttırmaktadır. Teknolojinin eğitim-öğretim ortamına sunduğu en önemli iki değer bilgisayar ve internettir. Bu iki yapı birlikte düşünüldüğünde okul ve sınıf gibi fiziksel ortam odaklı eğitime alternatif olabilecek pek çok yaklaşımı da anlamlı kılmaktadır (Yalman ve ark., 2011, Yalman ve Tunga, 2012). Günümüzde bilgisayarların kullanılmadığı bir iş alanı düşünülemediğine göre öğrencilerin eğitimleri sırasında bilgisayar yeterlilikleri açısından tam donanımlı olarak mezun olmaları onlar için iş ortamlarında büyük bir avantaj sağlayacağı açıktır. Bilgisayar ve internet teknolojilerini öğrencilerin eğitimleri sırasında ve sonrasında ihtiyaçlarına uygun ve etkili bir şekilde kullanabilmelerini sağlamak için öncelikle onların bu teknolojilerini kullanma becerileri ile ilgili algılarına bakmak yararlı olur (Geçer ve Dağ, 2010). Bilgisayar okur-yazarlığı literatürde çeşitli şekillerde tanımlanmaktadır. Bilgisayar ile ilgili temel bilgileri bilmek ve bilgi kaynağı olarak kullanabilmek bilgisayar okur-yazarlığı olarak tanımlanabilir (Caspò, 2002). Bilgisayar okur-yazarlığı (computer literacy), kısaca bilişim konusundaki temel kavramları anlayıp, temel bilgisayar programlarını kendi mesleği içerisinde kullanmak olarak adlandırılabilir (Lupo, 2001; Childers, 2003). Bilgisayar okur-yazarı, bilgisayardaki programları kullanabilen, bilgisayar veya internet ortamında ihtiyaç duyduğu bilgilere ulaşabilen ve bu ortamlarla ilgili sorunlarını kendi başına etkili bir şekilde çözebilen birey olarak tanımlanabilir. İnsanların temel bilgisayar bilgisi edinmeleri, beceri kazanmaları ve bu bilgileri günlük yaşamda kullanmaları oldukça önemli hale gelmiştir. 1980'li yıllarda kişisel bilgisayarların hayatımıza girmesiyle birlikte bilgisayar okur-yazarı (computer literate), bilgisayar okur-yazarlığı (computer literacy) kavramları kullanılmaya başlanmıştır (Geçer ve Dağ, 2010). Bilgisayar teknolojilerindeki hızlı gelişim ve değişim, bilgisayar okuryazarlığının, kısa bir süreçte tamamlanabilecek bir eğitim aşaması olmadığını ve bunun yaşam boyu eğitim anlayışı olarak algılanması gerektiğini göstermektedir (Çelik ve ark., 2008). Bu çalışma ile, bilgisayar okur-yazarlık yeterliliklerinin kazanılmasının bilgi toplumları için kaçınılmaz bir gereklilik olduğunu göz önüne bulundurularak, gelecekte toplumda yer alacak üniversite öğrencilerinde bilgisayar okur-yazarlık davranışlarının hangi düzeyde olduğunu belirlemek amaçlanmıştır.

2. Materyal Yöntem

Bu çalışma önlisans öğrencilerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerini belirlemek, bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin demografik özellikler olan cinsiyet, yaş, ailedeki çocuk sayısı, ailenin ikamet ettiği bölge, yetişme çağında en uzun süre bulunulan yer ve okuduğu bölüm düzeyinde farklılık gösterip göstermediğini belirleyerek alan yazınına katkı sağlama amacını taşımaktadır. Bu araştırma Akdeniz Üniversitesi Elmalı Meslek Yüksekokulu İktisadi ve İdari Programlar öğrencilerini kapsamaktadır. Araştırma birincil verilere dayalı olarak gerçekleştirilmiş olup, bu çerçevede hazırlanan anketin ön lisans öğrencilerine uygulanmasıyla verilerin toplanması sağlanmıştır. Anket, 13 Kasım 2015 tarihinde Elmalı Meslek Yüksekokulu'nda bulunan ve okula devam eden 190 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yüz yüze anket yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerini ölçmek için "Bilgisayar Okur Yazarlık Düzeyi Ölçeği" (Geçer ve Dağ, 2010) kullanılmıştır. Anket 5'li Likert ile ölçeklendirilmiş 40 görüşten oluşmaktadır. Ankete demografik nitelikteki 9 değişken de ilave edilerek soru formu oluşturulmuştur. Böylece ankette toplam 49 soru yer almaktadır. Araştırma kapsamında uygulanan 49 soruluk ankette elde edilen verilerin analizinde SPSS 16.0 paket programı kullanılmıştır. Test sonuçları % 95 güven aralığında değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

3.1. Araştırmanın Güvenilirliği

Araştırmada kullanılan Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeyi Ölçeği'nin güvenilirliğini test etmek için oluşturulan soru formunun 40 maddelik bölümü güvenilirlik analizine tabi tutulmuştur. Tüm özellikler için, araştırmanın güvenilirliği Alpha %80 üzeri sonuç vermektedir. Araştırmanın güvenilirlik sonuçlarının %60'ın üzerinde olması kabul görmektedir (Nakip, 2006). Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,96 bulunmuştur. Tablo 1'de tüm katılımcılara (n=190) uygulanan güvenilirlik testi sonucu görülmektedir ve tüm katılımcılardan elde edilen güvenilirlik katsayısı 0,96 olarak bulunmuştur (Cronbach's Alpha=0,96). Güvenilirlik katsayısının 0,80-1,00 arasında olması ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir (Alpar, 2011). Ölçeğin güvenilirlik katsayısının 0,96 olması araştırmanın yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 1: Güvenilirlik Analizi

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0,96	0,963	40

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

3.2. Örneklemin Demografik Yapısı

Araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları bölüm, cinsiyet, yaş gibi temel istatistikî bilgilere göre dağılımları aşağıdaki tabloda sunulmuştur. Bu tabloya göre, ankete katılan öğrencilere ilişkin şu noktalar ön plana çıkmaktadır. Öğrencilerin %52,1'i birinci sınıf, %47,9 ikinci sınıf öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 2: Öğrencilere İlişkin Temel İstatistikî Bilgiler

Demografi Kriteri	Bağımsız Değişken	f	%	Demografi Kriteri	Bağımsız Değişken	f	%	
Okunulan Bölüm/Sınıf	Muhasebe 1. Sınıf NÖ	24	12,6	Babanın Mesleği	Çiftçi	12	6,3	
	İşletme 1. Sınıf NÖ	12	6,3		Emekli	30	15,8	
	Pazarlama 1.Sınıf NÖ	16	8,4		Esnaf	18	9,5	
	Muhasebe 1. Sınıf İÖ	23	12,2		İşsiz	6	3,1	
	İşletme 1. Sınıf İÖ	24	12,6		Memur	30	15,8	
	Muhasebe 2. Sınıf NÖ	19	10		Özel Sektör Çal.	39	20,5	
	İşletme 2. Sınıf NÖ	23	12,2		Serbest Meslek Er.	29	15,3	
	Pazarlama 2. Sınıf NÖ	9	4,7		Tacir	16	8,4	
	Muhasebe 2. Sınıf İÖ	20	10,5		Vefat Etti	10	5,3	
	İşletme 2. Sınıf İÖ	20	10,5		Toplam	190	100	
Cinsiyet	Toplam	190	100	Annenin Mesleği	Çiftçi	2	1,1	
	Erkek	109	57,4		Emekli	5	2,6	
	Kız	81	42,6		Esnaf	1	0,5	
Ailedeki Çocuk Sayısı	Toplam	190	100		Ev hanımı	154	81	
	1 Çocuk	10	5,3		Memur	9	4,7	
	2 Çocuk	73	38,4		Özel Sektör Çal.	14	7,4	
	3 Çocuk	56	29,5		Serbest Meslek Er.	3	1,6	
	4 Çocuk	22	11,6		Tacir	2	1,1	
	5 Çocuk	20	10,5		Vefat Etti	0	0	
	6 ve Üzeri Çocuk	9	4,7		Toplam	190	100	
Ailenin Kaçınıcı Çocuğu	Toplam	190	100	Aile İle Yaşadığı Bölge	Akdeniz Bölgesi	68	35,8	
	Birinci Çocuk	81	42,7		Marmara Bölgesi	39	20,5	
	İkinci Çocuk	51	26,8		İç Anadolu Böl.	36	19	
	Üçüncü Çocuk	35	18,4		Ege Bölgesi	27	14,2	
	Dördüncü Çocuk	12	6,3		Doğu Anadolu Böl.	3	1,6	
	Beşinci Çocuk	8	4,2		G.doğu Anadolu B.	12	6,3	
	Beşten Fazla	3	1,6		Karadeniz Bölgesi	5	2,6	
Toplam	190	100	Toplam		190	100		
Yaş	17-20 Yaş	107	56,3		Uzun Süre Yaşadığı Bölge	Köy	20	10,5
	21-25 Yaş	76	40			Belde-Bucak	9	4,7
	26-30 Yaş	3	1,6	İlçe		68	35,9	
	31-35 Yaş	3	1,6	İl		47	24,7	
	36 Yaş Üzeri	1	0,5	Büyükşehir		46	24,2	
	Toplam	190	100	Toplam		190	100	
Medeni Durum	Evli	5	2,6	Ailenin Gelir Düzeyi	500-1050 TL	56	29,5	
	Bekar	185	97,4		1051-2050 TL	81	42,6	
	Toplam	190	100		2051-3050 TL	30	15,8	
Kurs/Ders Alma Durumu	Evet	87	45,8		3051-4050 TL	16	8,4	
	Hayır	103	54,2		4051 TL ve Üzeri	7	3,7	
	Toplam	190	100		Toplam	190	100	

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

Öğrencilerin %12,6'sı Muhasebe ve Vergi Uygulamaları NÖ(normal öğretim) bölümünde 1.sınıfta, %6,3'ü İşletme Yönetimi NO 1 sınıfta, %8,4'ü Pazarlama NO1. Sınıfta, %12,2'si Muhasebe ve Vergi Uygulamaları İÖ(ikinci öğretim) 1 sınıfta, %12,6'sı İşletme Yönetimi İÖ 1. Sınıfta, %10'u Muhasebe ve Vergi Uygulamaları NO 2.Sınıfta, %12,2'si İşletme Yönetimi NÖ 2.sınıfta, %4,7'si Pazarlama NÖ 2. Sınıfta, %10,5'i Muhasebe ve Vergi Uygulamaları İÖ 2.sınıfta, %10,5'i ise İşletme Yönetimi İÖ 2.sınıfta okumaktadır. %57,4 erkek, %42,6 kız öğrenciden oluşmaktadır. Ailedeki çocuk sayısı bakımından %5,3'ü ailenin tek çocuğu iken, %38'4'ünün bir kardeşi bulunmakta, %29,5'inin iki kardeşi, %11'6'sının üç kardeşi, %10,5'inin Dört kardeşi, %4,7'sinin beşten fazla kardeşi bulunmaktadır. Öğrencilerin %42,7'si ailelerinin birinci çocuğu, %26,8'i ikinci çocuğu, %18'4'ü üçüncü çocuğu %6,3'ü Dördüncü çocuğu, %4,2'si beşinci çocuğu, %1,6'si ise 6 ve üzerindedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %56'3 ü 17-20 yaş aralığında, %40'ı 21-25 yaş aralığında, %1,6'sı 26-30 yaş aralığında, %1,6'sı 31-35 yaş aralığında, %0,5 ise 36

yaş üzeridir. Öğrencilerin %2,6'sı evli, %97,4'ü bekârdır. Öğrencilerin %29,5'inin ailelerinin gelir durumu 1050 TL'nin altındadır. %42,6'sı 1051-2050 TL aralığında, %15,8', 2051-3050 TL aralığında, %8,4'ü 3051-4050 TL aralığında, %3,7'si 4051 TL ve üzerinde aile gelirlerinin olduğunu beyan etmiştir. Öğrencileri ebeveynlerinin meslek dağılımları açısından değerlendirdiğimizde: %6,3'ünün babaları, %1,1'nin anneleri çiftçidir. %15,8'inin babaları, %2,6'sının anneleri emeklidir. %3,1'nin babaları işsiz, %81'inin anneleri ev hanımıdır. %15,8'inin babaları, %4,7'sinin anneleri memurdur. %20,5'inin babaları, %7,4'ünün anneleri özel sektörde çalışmaktadır. %15,3'ünün babaları, %1,6'sının anneleri serbest meslek erbabıdır. %8,4'ünün babaları %1,1'inin anneleri tacirdir. Öğrencilerin %5,3'ünün babası vefat etmiştir. Öğrenci ailelerinin %35,8'i Akdeniz Bölgesinde, ikamet ederken, %20,5'i Marmara Bölgesinde, %19'ü İç Anadolu Bölgesinde, %14,2'si Ege Bölgesinde, %1,6'sı Doğu Anadolu Bölgesinde, %6,3'ü Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ve %2,6'sı Karadeniz Bölgesinde ikamet etmektedir. Öğrencilerin %10,5'i yetişme çağında en uzun süre köyde, %4,7'si belde veya bucakta, %35,9'u ilçede, %24,7'si ilde, %24,2'si büyükşehirde bulunmuştur.

3.3. Öğrencilerin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerinin Tespit Edilmesi

Araştırmanın hipotezlerini test etmede uygulanacak analizin seçiminde; verilerin normal dağılıma uygunluğu, mevcut grup sayısı ve grupların birbirleri ile ilişkisi incelenmiştir. İstatistik çalışmalarında en yaygın kullanılan dağılım normal dağılımdır. Veri grubunun normallik testleri Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro Wilk testlerine bakılarak anlaşılmaktadır. Frekans sayısı 29'dan az olduğunda Shapiro Wilks, fazla olduğunda ise Kolmogorov-Smirnov testi kullanılabilir (Kalaycı, 2010). Değerlendirmeye alınan anket sayısı 190 olduğundan Kolmogorov-Smirnov testi sonucu incelenmiş olup, test sonucu tüm faktörler için ($p=0,02<0,05$ olduğundan) normal dağılıma uygun bulunmamıştır.

Genel olarak, parametrik olmayan testlerle nominal, ordinal yada normal dışı dağılım gösteren sayısal veriler analiz edilebilirken, parametrik testlerle normal dağılım gösteren sayısal verilerin analizi yapılabilir (Kalaycı, 2010). Çalışmanın veri seti normal dağılım göstermediği için, anket verileri parametrik olmayan testler ile (Mann-Whitne U ve Kruskal Wallis) analiz edilmiştir. Geçer ve Dağ (2010) tarafından geliştirilen "Bilgisayar okur-yazarlık ölçeği" puanlarının değerlendirilmesinde aşağıdaki kriterler temel alınmıştır. Tablo 3'te yer alan bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri, anket sorularına demografik bilgiler içinde yer alan gruplar tarafından verilen cevapların aritmetik ortalamaları toplamından oluşmaktadır.

Tablo 3: Bilgisayar Okur-Yazarlık Puanlarının Değerlendirilmesinde Temel Alınan Kriterler

40-60	Bilgisayar okur-yazarlık düzeyi çok düşük
61-100	Bilgisayar okur-yazarlık düzeyi düşük
101-140	Bilgisayar okur-yazarlık düzeyi orta düzeyde
141-180	Bilgisayar okur-yazarlık düzeyi yüksek
181-200	Bilgisayar okur-yazarlık düzeyi çok yüksek

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

Genel olarak öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık davranışlarını gösterme düzeylerine ilişkin analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir. Öğrencilerin bilgisayar

okur-yazarlık davranışları incelendiğinde 5 üzerinden en yüksek ortalamanın 28. maddeye ($X=4,65$) ait olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Öğrencilerin Bilgisayar Okur-Yazarlık Davranışlarını Gösterme Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları

Madde	N	Sum	Mean	Std. Deviation
B1	190	569	2,99	1,33
B2	190	500	2,63	1,57
B3	190	831	4,37	1,14
B4	190	865	4,55	0,93
B5	190	841	4,43	1,07
B6	190	838	4,41	1,12
B7	190	859	4,52	1,00
B8	190	867	4,56	0,92
B9	190	869	4,57	1,01
B10	190	861	4,53	1,04
B11	190	850	4,47	1,05
B12	190	806	4,24	1,21
B13	190	597	3,14	1,55
B14	190	817	4,30	1,21
B15	190	704	3,71	1,43
B16	190	693	3,65	1,44
B17	190	704	3,71	1,45
B18	190	814	4,28	1,09
B19	190	704	3,71	1,42
B20	190	859	4,52	0,98
B21	190	776	4,08	1,31
B22	190	734	3,86	1,39
B23	190	841	4,43	1,09
B24	190	841	4,43	1,03
B25	190	831	4,37	1,08
B26	190	836	4,40	1,08
B27	190	866	4,56	0,99
B28	190	884	4,65	0,90
B29	190	753	3,96	1,28
B30	190	661	3,48	1,38
B31	190	664	3,49	1,44
B32	190	845	4,45	1,03
B33	190	738	3,88	1,39
B34	190	560	2,95	1,53
B35	190	527	2,77	1,55
B36	190	533	2,81	1,54
B37	190	539	2,84	1,51
B38	190	635	3,34	1,45
B39	190	702	3,69	1,34
B40	190	582	3,06	1,51

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

“İnternette gezinti yapabilirim” ifadesi için öğrencilerin %83,2’si “çok iyi” yapabilirim seçeneğini işaretlemişlerdir. 28. maddeden sonraki en yüksek ortalamanın 9. maddeye ($X=4,57$) ait olduğu görülmektedir. “Bir USB Flash belleği bilgisayara yükleyebilirim” ifadesine araştırmaya katılan öğrencilerin %81,1’i “çok iyi” yapabilirim şeklinde cevap vermişlerdir. Aritmetik ortalaması en düşük maddenin ise 2. Madde ($X=2,63$) olduğu görülmektedir. “Bilgisayarın işletim sistemi çökünce tekrar yükleyip çalışır hale getirebilirim” ifadesi için araştırmaya

katılan öğrencilerin %21,6'sı "çok iyi" yapabilirim seçeneğini işaretlemişlerdir. Genel olarak incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin bu ölçekten alabileceği en yüksek toplam puan 200'dür. Bu ölçüt dikkate alındığında araştırmaya katılan tüm öğrencilerin aritmetik ortalaması $X = 156,82$ 'dir. Ortaya çıkan sonucun araştırmaya katılan öğrencilerin bilgisayar okuryazarlık düzeyi için yüksek bir değer olduğu ifade edilebilir.

Bu çalışma için aşağıda belirtilen şekilde hipotez geliştirilmiştir.

Hipotez 1;

H₀: Kadınlar ve erkekler arasında bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark yoktur.

H_A: Kadınlar ve erkekler arasında bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark vardır.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığı araştırılmak istenmektedir. Bu sebeple cinsiyet grupları arasında girişimcilik düzeyi bakımından anlamlı farklılık olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile test edilmiş (Tablo 5) ve gruplar arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p=0,006 < 0,05$). Kadınların bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri düşük seviyede iken erkeklerin ki orta düzeyde çıkmıştır.

Tablo 5: Cinsiyete Göre Öğrencilerin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeyleri

Cinsiyet	A.Ortalama	Standart Sapma	Asymp. Sig. (2-tailed)
Kadın	82,74	0,80625	
Erkek	104,98	0,75335	0,006
Toplam	156,82	0,78765	

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

Hipotez 2;

H₀: Öğrencilerin okumakta oldukları sınıflara göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark yoktur.

H_A: Öğrencilerin okumakta oldukları sınıflara göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark vardır.

Öğrencilerin okudukları sınıf itibariyle bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığı araştırılmak istenmektedir. Bu sebeple okunmakta olan sınıf ile bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından anlamlı farklılık olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile test edilmiş (Tablo 6) ve sınıflar arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p=0,806 > 0,05$).

Tablo 6: Sınıfa Göre Öğrencilerin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeyleri

Sınıf	A.Ortalama	Standart Sapma	Asymp. Sig. (2-tailed)
Sınıf	94,24	0,84296	
Sınıf	96,27	0,75432	0,806
Toplam	156,82	0,78765	

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

Hipotez 3;

H₀: Öğrencilerin okumakta oldukları programa göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark yoktur.

H_A: Öğrencilerin okumakta oldukları programa göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark vardır.

Öğrencilerin okudukları program itibariyle bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığı araştırılmak istenmektedir. Bu sebeple okunmakta olan program ile bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından anlamlı farklılık olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile test edilmiş (Tablo 7) ve programlar arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p=0,260 > 0,05$).

Tablo 7: Programa Göre Öğrencilerin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeyleri

Program	A.Ortalama	Standart Sapma	Asymp. Sig. (2-tailed)
Normal Öğretim	94,95	0,80676	
İkinci Öğretim	86,12	0,77017	0,260
Toplam	156,82	0,78765	

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

Hipotez 4;

H₀: Öğrencilerin bilgisayarla ilgili kurs yada ders alma durumuna göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark yoktur.

H_A: Öğrencilerin bilgisayarla ilgili kurs yada ders alma durumuna göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark vardır.

Öğrencilerin bilgisayarla ilgili kurs yada ders alma durumuna göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığı araştırılmak istenmektedir. Bu sebeple bilgisayarla ilgili kurs yada ders alma ile bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından anlamlı farklılık olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile test edilmiş (Tablo 8) ve istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p=0,317 > 0,05$).

Tablo 8: Programa Göre Öğrencilerin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeyleri

Program	A.Ortalama	Standart Sapma	Asymp. Sig. (2-tailed)
Kurs /Ders Alanlar	94,95	0,68003	
Kurs /Ders Almayanlar	86,12	0,86513	0,317
Toplam	156,82	0,78765	

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

Hipotez 5;

H₀: Yaş grupları arasında bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark yoktur.

H_A: Yaş grupları arasında bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark vardır.

Öğrencilerin yaşları ile bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Kruskal Wallis testi ile analiz edilmiştir (Tablo 9) ve gruplar arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p=0,21 > 0,05$).

Tablo 9: Yaş Gruplarına Göre Öğrencilerin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeyleri

Yaş Grubu	A.Ortalama	Standart Sapma	Asymp. Sig. (2-tailed)
17-20 Yaş	90,26	0,77611	
21-25 Yaş	104,06	0,69903	
26-30 Yaş	105,50	1,64488	0,208
31-35 Yaş	86,67	0,97500	
36 ve Üzeri	2,00		
Toplam	156,82	0,78765	

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

Hipotez 6;

H₀: Ailedeki çocuk sayısına göre oluşturulan gruplar arasında bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark yoktur.

H_A: Ailedeki çocuk sayısına göre oluşturulan gruplar arasında bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark vardır.

Öğrencilerin ailelerindeki çocuk sayısı ile bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığı, öğrencilerin ailelerindeki çocuk sayısına göre oluşturulan 6 grup ile öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri Kruskal Wallis testi ile analiz edilmiş (Tablo 10) ve gruplar arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p=0,29 > 0,05$).

Tablo 10: Ailedeki Çocuk Sayıları İtibariyle Öğrencilerin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeyleri

Ailenizdeki Çocuk Sayısı	A.Ortalama	Standart Sapma	Asymp. Sig. (2-tailed)
1 Çocuk	95,00	1,15915	
2 Çocuk	101,14	0,81987	
3 Çocuk	95,31	0,77915	
4 Çocuk	85,27	0,77621	0,294
5 Çocuk	103,75	0,52694	
6 ve Üzeri Çocuk	58,17	0,55167	
Toplam	156,82	0,78765	

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

Hipotez 7;

H₀: Ailenin ikamet ettiği bölgelere göre öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından arasında fark yoktur.

H_A: Ailenin ikamet ettiği bölgelere göre öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından arasında fark vardır.

Öğrenci ailelerinin ikamet ettiği bölge ile öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık olup olmadığının Kruskal Wallis testi ile araştırıldığı analiz sonuçları Tablo 11'de görülmektedir. Buna göre öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği bölge ile öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p=0,22 > 0,05$).

Tablo 11: Ailenin İkamet Ettiği Bölgeler İtibariyle Öğrencilerin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeyleri

İkamet Edilen Bölge	A.Ortalama	Standart Sapma	Asymp. Sig. (2-tailed)
Marmara Bölgesi	111,85	0,65130	
Ege Bölgesi	103,04	0,59174	
Akdeniz Bölgesi	85,43	0,96455	
İç Anadolu Bölgesi	99,10	0,63043	0,224
Karadeniz Bölgesi	91,90	0,59461	
Doğu Anadolu Bölgesi	64,83	0,81560	
G.Doğu Anadolu Bölge	91,90	0,72374	
Toplam	156,82	0,78765	

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

Hipotez 8;

H₀: Yetişme çağında en uzun süre bulunulan yere göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından arasında fark yoktur.

H_A: Yetişme çağında en uzun süre bulunulan yere göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından arasında fark vardır.

Öğrencilerin yetişme çağında en uzun süre buldukları yer ile bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığı Kruskal Wallis testi ile analiz edilmiş (Tablo 12) ve değişkenler arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p=0,014 < 0,05$). Büyükşehir’de yaşayanların bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri orta düzeyde iken diğer yerlerde ikamet edenlerin düşük düzeyde çıkmıştır.

Tablo 12: Yetişme Çağında En Uzun Süre Bulunulan Yer İtibariyle Öğrencilerin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeyleri

Yetişme Çağında Uzun Süre Yaşanılan Yer	A.Ortalama	Standart Sapma	Asymp. Sig. (2-tailed)
Köy	87,42	0,70950	
Belde-Bucak	89,22	0,74991	
İlçe	87,87	0,82488	0,014
İl	87,05	0,71055	
Büyükşehir	120,87	0,80706	
Toplam	156,82	0,78765	

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

Hipotez 9;

H₀: Öğrencilerin okuduğu bölüme göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark yoktur.

H_A: Öğrencilerin okuduğu bölüme göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark vardır.

Öğrencilerin okuduğu bölüm ile bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık olup olmadığı Kruskal Wallis testi ile analiz edilmiş (Tablo 13) ve değişkenler arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p= 0,187 > 0,05$ olduğundan **H₀** kabul edilmiştir).

Tablo 13: Öğrencilerin Okudukları Bölümler İtibariyle Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeyleri

Okuduğunuz Bölüm	A.Ortalama	Standart Sapma	Asymp. Sig. (2-tailed)
Muhasebe ve Vergi Uyg.	94,38	0,78053	
İşletme Yönetimi	88,75	0,76616	0,187
Pazarlama	113,26	0,88283	
Toplam	156,82	0,78765	

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

Hipotez 10;

H₀: Öğrencilerin aylık hane gelirine göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark yoktur.

H_A: Öğrencilerin aylık hane gelirine göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyi bakımından fark vardır.

Öğrencilerin aylık hane geliri ile bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık olup olmadığı Kruskal Wallis testi ile analiz edilmiş (Tablo 14) ve değişkenler arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p= 0,045 < 0,05$ olduğundan H_0 red edilmiştir). Gelir durumları yükselttikçe bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin de göreceli olarak yükseldiği görülmektedir.

Tablo 14: Öğrencilerin Aylık Hane Gelirleri İtibariyle Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeyleri

Aylık Hane Geliri	A.Ortalama	Standart Sapma	Asymp. Sig. (2-tailed)
500-1050 TL	80,00	0,86508	
1051-2050 TL	97,11	0,77686	
2051-3050 TL	105,08	0,67242	0,045
3051-4050 TL	106,12	0,61900	
4051-Üzeri TL	135,50	0,65379	
Toplam	156,82	0,78765	

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

4. Sonuç

Bu çalışmanın amacı Akdeniz Üniversitesi Elmalı Meslek Yüksekokulu'ndaki öğrencilerin bilgisayar okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesidir. Yapılan çalışmada Geçer ve Dağ (2010) tarafından geliştirilen "Bilgisayar Okur-Yazarlık Ölçeği" ile öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri ölçülmüştür. Daha sonra ortaya çıkan sonucun öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, bölümleri, sınıfları ve daha önce bilgisayarla ilgili kurs/ders alıp almadıklarına göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin gerçekleştirilen araştırma sonucunda bilgisayar okur-yazarlık davranışlarını gösterme düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık davranışlarını gösterme düzeylerinin yüksek olması, öğrencilerin bu becerilerini geliştirmeye devam edebilmek için gereksinim duyacakları motivasyona sahip olduklarının ve söz konusu becerilerinin mevcut eğitim programlarında desteklenmesiyle olumlu yönde etkileneceğinin bir göstergesi olarak belirtilebilir. Bu doğrultuda, öğrencilerin eğitim yaşamları boyunca bilgisayar okuryazarlık davranışlarını

olumlu yönde geliştirmeleri için onlara bu becerilerini kullanma/uygulama olanakları yaratılmalı ve bu amaca uygun olarak mevcut eğitim programları internet ve bilgisayar teknolojileriyle desteklenmelidir. Öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin geşiştirilmesinde öğrenci merkezli, teknoloji destekli öğretim ortamlarının tasarımı ve geliştirilmesini olumlu yönde etkisi olacağı düşünölmektedir. Öğretim üyelerinin öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerini göz önüne alarak öğrencilerin bu alandaki becerilerini öğrenim gördükleri alanlarda uygulama ve geliştirme fırsatını onlara sunmaları yaşam boyu öğrenmeye yatkın ve bilgi çağına uyum sağlayabilen bireyler yetiştirmek açısından faydalı olacaktır. Üniversitelerde verilmekte olan Temel Bilgi Teknolojileri dersinin içeriğinin bölümlerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak güncellenmesi yararlı olacaktır.

Kaynaklar

- Alpar, R. (2011). *Çok Değışkenli İstatistiksel Yöntemler*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Caspo, N. (2002). Certification of computer literacy. *T.H.E Journal Online*. Retrieved on April 7, 2004, www.thejournal.com/magazine/vault/articleprintversion.cfm?aid-4117
- Çelik, F., Kocaman, F. & Önal, A.S., (2008). Burdur İli Merkez İlçe İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgisayar Okur-Yazarlık Seviyeleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(15), 1-13.
- Childers S. (2003). Computer literacy: Necessity or buzzword? *Information Technology and Libraries*, 22 (3): 100-104 Sep.
- Geçer, A.K., Dağ, F., (2010). Üniversite Öğrencilerinin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi: Kocaeli Üniversitesi Örneğİ, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, Haziran 2010, Cilt: VII, Sayı: I, 20-44.
- İşman, A. (2001). Bilgisayar ve Eğitim, *Sakarya üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:2, Sf:1, Sakarya.
- Kalaycı, ř. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değışkenli İstatistik Teknikleri*. İstanbul: Asil Yayın Dağıtım.
- Lupo, D., (2001). Computer literacy and applications via distance e-learning. *Computers & Education*, 36 (4), 333-345.
- Nakip, M., (2006). *Pazarlama araştırması, teknikler ve (spss destekli) uygulamalar*, Ankara, Seçkin Yayınları.
- Russel, R.D., (1998). The Impact of National Culture on The Emergence of Entrepreneurship, *School of Business Administration*, Penn State - Harrisburg, p.1-14.
- Yalman, M., Gönen, S. ve Başaran, B. (2011). Öğretmenlerin İnternete Yönelik Tutumlarının ve İnternet Kullanma Durumlarının Bazı Değışkenlere Göre İncelenmesi. International Education Technology Conference, IETC – (May 25-27, 2011) İstanbul, TURKEY. s:1916-1921.

Yalman, M., ve Tunga, M.A. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Bilgisayar Deneyimleri İle Bilgisayar Algılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi: Dicle Üniversitesi Örneği, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (2012) 168-188.

© Copyright of Journal of Current Researches on Educational Studies is the property of Strategic Research Academy and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.